

Algemene beschouwingen voorjaarsnota 1-7-2021

Eerste termijn VVD

Voorzitter, toen de jaarstukken bij mij op de mat vielen had ik zeker niet verwacht dat ik vanavond fractievoorzitter zou zijn namens de VVD, en dat ik als woordvoerder de algemene beschouwingen zou doen. En ik moet zeggen dat voor mij best wel een bijzonder moment is, een persoonlijk hoogtepunt. Maar dit was zeker niet het pad dat ik voor mij zag. We weten ook allemaal dat het zo kan lopen in de politiek. Daarom wil ik samen met mijn fractie vooral graag vooruit kijken. Want we zijn optimistisch naar de toekomst, we hebben zin in het laatste jaar voor de verkiezingen, wij kijken uit naar een goede samenwerking met de andere fracties, en als gemeente staan we er best wel aardig voor. Dus volop kansen. Maar het kan zeker ook nog beter, en daar zal ik zo verder op ingaan.

De situatie een jaar geleden

Voorzitter, ik wil zo meteen even reflecteren over de ontwikkeling van onze gemeente sinds de periode dat ik hier zelf politiek actief ben, en welke zaken binnen onze gemeente voor mij de meeste aandacht verdienen. Maar eerst wil ik nog even kort terugblikken naar de algemene beschouwingen van vorig jaar. Omdat dit voor mij natuurlijk de eerste algemene beschouwingen zijn als fractievoorzitter, heb ik in mijn voorbereiding toch even de beschouwingen van vorig jaar voor een groot deel terug gekeken. En daarbij viel meteen op dat we in een vergelijkbare situatie zaten als dit jaar. Midden in Corona, dezelfde zaal als vandaag, en een zaalopstelling met de woordvoerders verdeeld over de zaal toen nog vanaf hun eigen plek. Ook in de jaarstukken van vorig jaar zat een grote vergelijking met dit jaar, namelijk dat het resultaat mede door enkele incidentele meevallers overwegend positiever uitviel dan begroot. Mijn fractie was kritisch over dat positieve resultaat. Wij hebben met name grote vraagtekens gezet bij de vraag of we wel 'in control' waren. Gaven de jaarstukken wel echt een getrouw beeld, en waren de incidentele meevallers niet louter toeval? Daarnaast waren wij vorig jaar zeer kritisch op de toch wel wilde plannen van STOER om iedereen een baan te geven. Voorzitter, wij zijn nog steeds kritisch op deze twee punten, daar kom ik later in mijn betoog nog op terug. Maar mijn fractie is wel blij met waar wij op dit moment staan. De financiën zijn echt niet in één keer helemaal wel 'in control', maar de resultaten zijn toch weer beter dan vorig jaar. En de P.M. posten en risico's lijken nu beter beheersbaar. We zijn blij dat het plan van 'iedereen een baan' niet roekeloos is doorgezet. En we zijn ook blij met de manier waarop STOER zich tot nu toe wel heeft ontwikkeld met de kernwaarden die wij als raad hebben meegegeven.

Belangrijkste uitdaging voor de toekomst

Soms moet je eerst even terugkijken voordat je weer goed vooruit kunt kijken. En in dit geval wil ik graag even terug naar de periode dat ik zelf voor het eerst politiek actief werd in onze gemeente. En mijn kijk op de gemeente. Zo'n vijf jaar geleden alweer, had ik zelf eigenlijk drie grote ergernissen over de politieke staat van onze gemeente. Eén was de angst voor de krimp, twee was de vergadercultuur en drie was het matige imago van onze gemeente onder onze inwoners. Ik was op dat moment bij lange na niet mondig genoeg om me ook zo uit te

drukken in de politieke arena, maar gelukkig heeft de tijd niet stil gestaan en zijn er wel dingen veranderd.

1. Ergernis nummer één was dus de krimp. Deze lijken we nu definitief achter ons te laten. En dat is denk ik echt wel een compliment aan onze raad, en ook aan het college voor de uitvoering daarvan. Vanuit onze fractie ook een aanmoediging om dit zo vast te houden.
2. Ergernis twee was de vergadercultuur. Die is er nog steeds, maar ik moet ook constateren dat ik daar inmiddels volledig onderdeel van ben geworden. Sterker nog, soms ben ik zelfs een beetje trots op de toewijding en betrokkenheid van onze raad. Dat we minder moeten vergaderen en meer de straat op moeten staat voor onze fractie wel vast. Maar ook wij hebben de oplossing nog altijd niet. Wel willen we hier de komende jaren zeker nog eens op terug komen.
3. Mijn laatste ergernis was het imago van onze gemeente onder onze inwoners. Ondanks vele inspanningen en doelstellingen zoals het 'van buiten naar binnen werken' moeten we constateren dat er hier nog altijd weinig is verbeterd. En natuurlijk is dit een veel breder probleem dan alleen een probleem van onze gemeente. Maar voor onze fractie staat wel boven water dat we tot nu toe tekort schieten. En dat we, zonder populistisch te worden, echt beter naar onze inwoners moeten gaan luisteren en beter met onze inwoners moeten communiceren. Contact en communicatie met onze inwoners is voor mijn fractie de belangrijkste lange termijn uitdaging voor de toekomst.

Imago en vertrouwen

Waarom is dat nou zo belangrijk? Tijdens mijn opleiding bestuurskunde werd ik doodgegooid met de term 'legitimacy'. Dus legitimiteit, in welke mate heeft het bestuur het vertrouwen van de inwoners als goede vertegenwoordiger. Een voorwaarde voor een goed functionerende democratie. En juist dat lijkt op veel plekken meer en meer onder druk te komen te staan. Ook in onze gemeente is het vertrouwen dun, op basis van ons verleden. En de afstand tussen de gemeente en onze inwoners lijkt alleen maar groter te worden. Mijn generatie, mijn vrienden weten alles van subsidies rondom isoleren en duurzaamheid e.d., maar krijgen niet meer mee als er een politieke rel ontstaat rondom bijvoorbeeld de nieuwbouw van het Almende college of het uittreden uit Laborijn. Het zal zeker niet gemakkelijk zijn maar we moeten echt ons best doen om de politiek dichterbij onze inwoners te krijgen, en wel bij alle generaties.

We zijn als Oude IJsselstreek een heleboel zaken echt wel goed aan het oppakken. Zoals al aangehaald volgen wij de ontwikkelingen rondom STOER met grote belangstelling. De dienstverlening, met name de digitale, wordt alsmaar beter. En het werken vanuit de bedoeling en ambitie om een echte ontwikkelgemeente te worden zijn mooie ambities. Maar je kunt de dingen nog zo goed doen, als we onze inwoners niet meekrijgen slaan we alsnog de plank mis. Dat is geen gemakkelijke uitdaging, maar mijn fractie ziet nog wel een paar 'quick wins'.

1. Communicatie

Hoe komt het over als een wethouder een groenplan in de woonwijken uitvoert, en de andere wethouder wil gaan bouwen op groen? Hoe komt het over als je beloofd dat iedereen met een uitkering een baan krijgt en je dat niet kunt waarmaken? En hoe komt het over als het college op basis van het uitnodigingskader dat wij als raad hebben vastgesteld, twee zonnevelden selecteert, en dat raad de eigen kaders van het uitnodigingskader overruled en besluit dat maar één van de twee zonnevelden voldoet? Juist, ook wij als raad hebben hier grote rol in. Dit zijn slecht een paar voorbeelden maar we moeten ons echt vaker gaan afvragen hoe onze communicatie overkomt op onze inwoners.

2. Manier van begroten

Voorzitter, wij zien nu een jaarverslag vol met bestemmingsreserves. We begrijpen best waar al deze bestemde potjes vandaan komen. Maar als je eerlijk bent dan is deze begroting op deze manier zelfs voor ons als raadsleden best wel lastig goed te beoordelen. Wij roepen vooral op om in de jaarrekening zo een getrouw mogelijk beeld te schetsen van de actuele werkelijkheid. En daarvoor moeten we zo min mogelijk potjes en reserves creëren, en vervolgens de reserves die er zijn ook zoveel mogelijk te benutten. Volgens mijn fractie kunnen we als gemeente op deze manier een eerlijker beeld schetsen, ook voor onze inwoners.

3. Interne beheersing

De interne beheersing is voor mijn fractie en onze achterban nog belangrijker. Wij zijn er van overtuigd dat onze inwoners geen vertrouwen in onze organisatie kunnen hebben als de interne beheersing niet een topprioriteit heeft. Voorzitter, in het jaarverslag staat letterlijk dat de interne beheersing nog even geen prioriteit heeft. En overall kent onze begroting zowel inkomsten als uitgaven die respectievelijk 12% en 9 % hoger zijn dan begroot. Een afwijking die veel groter is dan de normen van de accountant. Dat geeft voor de VVD aan dat we nog altijd niet 'in control' zijn. En dat terwijl de grootste uitdagingen nog aanstaande zijn, namelijk onze ambities over wonen en duurzaamheid.

Daarom willen wij een motie indienen om de prioriteit en de ambities in de interne beheersing te verbeteren. En o.a. de aanbevelingen van de accountant met prioriteit op te volgen.

Ondernemers

Voorzitter, de VVD fractie wil ook nogmaals de bijzondere aandacht vragen voor onze ondernemers in de situatie van corona. Tot nu toe hebben relatief weinig inwoners en ondernemers een beroep gedaan op de verschillende compensatieregelingen die er zijn. Maar we gaan straks waarschijnlijk wel een bestemmingsreserve corona vaststellen. De VVD wil graag onze ondernemers ondersteunen, en roept het college daarom op met name te hulp te schieten bij de ondernemers die als hardst geraakte sectoren in de jaarstukken worden benoemd (sport, kunst, cultuur, evenementen, personenvervoer, fossiele energie, horeca en de non food detailhandel).

We zijn op de goede weg

Voorzitter we zijn op de goede weg. En we zijn blij met waar we staan, en met de cijfers uit de jaarstukken. Zo richting het eind van de coalitieperiode moeten we wel concluderen dat veel van de ambities uit het coalitieakkoord niet of maar moeizaam zijn waargemaakt. Denk daarbij vooral aan de financiële ambities, een aantal ruimtelijke ambities en het 'van buiten naar binnen werken'. Dat betekent dat er nog voldoende uitdagingen voor de toekomst zijn.

Daarbij willen we wel ook nog even aandacht vragen voor de vele risico's en PM posten in de huidige jaarstukken. En dan denkt mijn fractie vooral aan de mogelijke afwikkeling van de uittreding uit Laborijn, de ambities die deze raad nog steeds heeft om de maatschappelijke banen uit te voeren, de herijking van het gemeentefonds en de plannen rondom de Oude IJsselzone en de DRU. Daarbij komt ook de best wel forse stijging van de kosten voor de formatie. Mijn fractie begrijpt de ambities van onze gemeente, maar wil ook meegeven dat een significante stijging van de loonkosten niet altijd de oplossing is. Wellicht zijn er ook zaken die we anders of later kunnen oppakken, keuzes maken. We hebben daar ook nog een vraag over richting de portefeuillehouder. Op basis van de jaarstukken wordt een groot deel van de kostenstijging toegekend aan de ambities in de woningbouw. Maar het overige deel van de stijging van de personeelskosten is ons nog niet geheel duidelijk. Wellicht kan de portefeuillehouder deze stijging nog iets specifiek toelichten? Mijn fractie interpreteert het nu zo dat deze stijging vooral is toe te schrijven aan onze ambities rondom STOER en de ambitie om echt een ontwikkelgemeente te worden. Ambities die onze fractie best wil gaan steunen, maar op termijn moet het zich natuurlijk wel terug gaan betalen. Voorzitter, dat gaan wij met grote aandacht volgen.